

ELOFIZETÉS

HELYBEN ÉS VIDÉKEN:

Egy évre ... 300 korona.

Fél évre ... 150 korona.

Egy negyed évre 75 korona.

Egy hónapra ... 25 korona.

Nyitási költségek
megállapodás szerint.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSEG

Aradi és csanádi egyesül-
tásnak palotájában.

TELEFON-SZÁM: 257.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Rézvágy-
Társaság.Bulevardal Regula Ferdin-
and L. (József főh.-ut 22.)

TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1920.

Főszerkesztő:
Stauber József.

Csütörtök, augusztus 5.

A pénzbeváltási tervezet
furcsaságai.

Lapunk legutóbbi számában közölt pénzbecserélési tervezetet velünk egyöntetűen közlik az összes nagyobb erdélyi lapok, hozzáfűzve *Munteánu* pénzügyi államtitkár nyilatkozatát is. Meg kell azonban állapítanunk, hogy a tervezet egyes pontjai merő ellentétben állanak a gyakorlati étellel. Az foglaltatik a tervezetben, hogy *hat napon belül köteles mindenki a birtokában levő koronákat bejelenteni*, annak elteltével több bejelentést nem fogadnak el. *Munteánu* pénzügyi államtitkár ur pedig hozzáfűzi, hogy *mindenki csak annyi koronát válthat be, amennyit bejelentett.*

Nos kérem, ez a gyakorlatban keresztül nem vihető. Egy kereskedő bejelent mondjuk a második napon százezer koronát. Ez a száz ezer korona, ami az üzleti bevételből származott pénzkészlete, tovább nő a hátralevő öt nap és annyi idő alatt, amíg a kapcsolt területek pénzeit összeolvassák, a beváltási arányt eidöntik stb. Könnyen megeshetik tehát, hogy a százezer korona százötvenre gyarapodik, vagy ha az illető árut vásárol, lecsik ötvenezerre. De ugyanígy jár minden magánember is. A bejelentett korona-készletből 8-14 nap alatt, ami a bejelentés és a beváltás között eltelik, a mindennapi életszükséglet is elvon bizonyos korona kontingenst. Mi történik tehát azokkal, akik kevesebbet, vagy többet akarnak leura beváltani, mint amennyit bejelentettek? Már pedig bátran merjük állítani, hogy *a bejelentett koronamennyiség a beváltás napjáig minden embernél meg fog változni*, ha csak meg nem áll a teljes üzleti forgalom és kötelezővé nem válik lakatot venni a zsebre és nyomorra.

— A KISÁZSIAI MANDÁTUMOK. London. Az Alsóház ülésén Lloyd George egy interpellációra kijelentette, hogy a kisázsiai mandátumok felett a Népliga még nem határozott. Az orosz-lengyel tárgyalásokra vonatkozólag optimisztikusan nyilatkozott, hangsúlyozta, hogy ezáltal a világbéke végére valahára talán helyreáll.

Oroszország diplomáciai képviselőt küld Rómába.

(Izgalom Németországban. — A lengyel vezérkar szikratávirata az oroszokhoz.)

RÓMA. Az olasz kormány két Oroszországból visszatért szocialista képviselő intervenciójára *hozzájárult ahhoz, hogy az orosz szovjetkormány diplomáciai képviselőt küldhessen Rómába.* A szovjetkormány képviselője *Vozovsky* lett.

BUCURESTI. Keletporoszországban nagy a nyugtalanság az orosz bolsevista csapatok előnyomulása miatt. Keletporoszország egy részét a szövetségesek harc-téri bázisul akarják felhasználni az oroszok ellen. Az antant-csapatok Allensteinben gyülekeznek, hogy elkerüljék az érintkezést a szovjet csapatokkal. Német csapatok eddig még a határra nem érkeztek és Keletporoszország határát mindössze a rendőrség védi.

LONDON. A német határ közelében nagy harcok folynak az oroszok és a lengyelek között. Az ágyuszó egész a német határszéli városokba hallatszik. Több lengyel csapat menekülés közben német területre lépett. Itt lefegyverezték és internálták őket.

VARSO. Keletporoszországban kihirdették az ostromállapotot. Azok a hírek, mintha Varsót a hatóságok és az idegenek elhagyták volna, nem felelnek meg a valóságnak.

VARSO, augusztus 2. A Lengyel főhadiszállásról következő szikratáviratot intézték az orosz hadsereg főparancsnokságához: A

Feszültség Anglia és Oroszország között

HORSEA. Loyd George az angol alsóházban bejelentette, hogy Olaszország a lengyel-orosz egyezkedések dolgában az angol állásponttal azonosította magát. Lord Róbert Cecil erre azt a kérdést vetette fel, hogy a vörös csapatok előnyomulása miatt nem állott meg. A miniszterelnök hangsúlyozta, hogy értesülései szerint a vörösök *meglassították az előnyomulást.* A bakui hadifoglyok szabadonbocsátására megtörtént minden lehető intézkedés. Loyd George előadta ezután, hogy a Moszkvával folytatandó béketárgyalások során az angol foglyok sorsán is akarnak könnyíteni. Ezirányban már

szovjethadsereg főparancsnokságának Moszkva. A lengyel nagy főhadiszállás megkapta július 25-iki szikratáviratunkat és tudatja, hogy meghatalmazott képviselőit július 30-án a bresztlitovszki országuttra küldi, úgy, hogy középeurópai idő szerint este 8 órakor a vörös hadsereg előőrseinél lesznek. Mint-hogy a lengyel főhadiszállás a szovjethadseregnek a parlamenterek fogadására és kezelésére vonatkozó szolgálati szabályzatát nem ismeri, kérjük, hogy ezt vagy szikratáviró útján közöljék velünk, vagy pedig azokat a szabályokat alkalmazzák, amelyeket az 1899-iki hágai egyezmény általában megállapít. A lengyel hadsereg vezérkari főnöke: Rozwazewski vezérőrnagy.

LONDON. A bolsevista vezérkar biztosította a moszkvai kormányt, hogy *a fegyverszüneti tárgyalások előtt Varsót meg fogják szállani, vagy legrosszabb esetben közvetlen a város alá állítják fel az ostromvonalat.* Ugyáltszik, ennek az ígéretnek következménye, hogy az oroszok a fegyverszüneti tárgyalások dacára is folytatják előnyomulásukat.

VARSO. A német munkásság megtagadta a Danzigba érkezett lengyel muníció kirakását. A szövetséges parancsnok, Hocking Varsóba utazott. Az angol katonáknak maguknak kellett kirakni a muníciót.

is megtették az intézkedéseket, különösen, hogy kölcsönösen kicseréljék a foglyokat. A moszkvai kormány kibújt a felelősség alól és bejelentette, hogy a bakui foglyok gondozása az asszerbeidzsani kormány és nem a moszkvai kormány hatáskörébe tartozik, tehát az felelős a bánásmódot. Az angol sajtó azonban azt hangsúlyozza, hogy ha a kormány asszerbeidzsaniakból áll is, azért a befolyás mégis moszkvai. Moszkva azonban vonakodik végső szavát kimondani, tovább húzza-vonja az ügyet. A helyzet annyira kiélesedett, hogyha nem szolgáltatnak elégtételt a lord Curzon jegyzékének,

Oroszországgal minden tárgyalás megszűnik.

BUCURESTI. A kopenhágai „Politiken” a lap meginterjúvolta Litvinoffot az orosz határozatok felől. Litvinoff szerint nem fognak súlyos feltételeket szabni Lengyelországra. Oroszország ma is az örendelkezési jog alapján áll és nem fogja földadni ezt az elvét. Litvinoff hozzáfűzte, hogy a Lengyelországnak diktált feltételek bizonyosságot tesznek a világ előtt, hogy az orosz politika nem agresszív.

A király válasza a kamara előtt.

BUCURESTI. A kamara július 31-iki ülése meglehetősen izgalmas volt. Az ülés kezdetén Zamfirescu képviselőházi elnök felolvassa a királyi válasz szövegét, amelyet a képviselőházi küldöttség előtt mondott a trónbeszédi válaszfeliratra. A válasz egész terjedelmében itt következnek:

Elnök Ur! Képviselő Urak! Azokat a hódolatokat és szeretetmegnyilvánulásokat, melyeket Nekem a Királynőnek és családomnak hoztak, nagy meglepedéssel fogadtam, annál is inkább, mert tanubizonyosságul szolgáltnak arról a mély érzésükről, amely édes hazánk minden hűségese fiainak a szívében gyökerezik. Örömmel konstatalom, hogy a nép választottjai tudatában vannak hivatásuknak, kötelességeiknek és a nagy felelősségnek, mellyel a népek tartoznak s azért egész erejüket, egész intelligenciájukat a nép szolgálatába kell állítsák, hogy a nagy műegészséges, szolid és a modern időknek teljesen megfelelő pillérekre helyeztessék. Az agrárreform megvalósulása, ugymint a munkásság törvényei, nagyban hozzá fognak járulni az ország gazdasági és szociális reformálásához. Ezek mellett egy jól egyensúlyozott költségvetés, valamint a valuta egységesítése is reorganizálni fogja gazdasági és pénzügyi helyzetünket. Elnök Ur! Képviselő urak! A haza védőbástyájára, a katonaságra is gondolnunk kell. még pedig olyan eszközök igénybe vételével, melyek a rokkantak és hadiárvák könnyebb megélhetését biztosíthatják. Ugyanígy kell gondoskodnunk a különböző társadalmi osztályok közt biztosítandó egyensúlyról is, mert csak így fog lehetni rendet és egészséges életet biztosítani mindegyik számára. Ennek a reformnak az egész ország területére kell kiterjeszked-

nie, a csatolt területek igényeinek figyelembe vétele mellett. A nehézségek felismerése és a nagy felelősség érzése, mellyel a népek tartoznak, azt hiszem rövidesen egyesíteni fogják a nép összes vezetőit, hogy viszont a néptől is követelhesük azt a munkát, mely hazánk egészséges felépítéséhez szükséges. Midőn köszönetemet fejezem ki érzelmeik megnyilvánulása miatt, teljes szívből kívánok önöknek jó előmenetelt a munkához.

A királyi beszédet a szociálisták kivételével az egész parlament állva hallgatja végig. Ezután a kormány annak a harminc milliós hitelnek a megszavazását kéri, amelyet a háboruban elpusztított területek helyrehozására szántak. A képviselőház rövid vita után elfogadta a kormány javaslatát.

Esküt nem tett tisztviselők a polgármesternél.

Az esküt nem tett városi tisztviselőket és községi tanítókat ma déli 1 órára összehívta dr. Robu János polgármester, aki Covacevici Iván polgármesteri titkár jelenlétében felszólította őket, hogy tegyék le a hivatali esküt. Az esküt nem tett tisztviselők nevében dr. Bökenyi Árisztid volt árvaszéki ülnök beszélt. Kijelentette, hogy az esküt nem tett tisztviselők mindaddig mincsemek abban a helyzetben, hogy a hivatali esküt letegyék, amíg a versaillesi békeszerződést nem hozzák nyilvánosságra. Valószínűnek tartják, hogy a békeszerződés az esküt nem tett tisztviselőkről is gondoskodik. A míg tehát erről hivatalos formában nem kapnak információt, nem nyilatkozhatnak az eskü dolgában. A polgármester a deklarációt jegyzőkönyvbe foglalta és a belügyi államtitkársághoz juttatta.

Itt említjük meg, hogy a cluji (kolozsvári) belügyi államtitkárság ma táviratúlag értesítette a vármegye alispáni hivatalát, hogy a kormány az esküt nem tett tisztviselők részére az eskü letételére a határidőt augusztus 15-ig meghosszabbította.

Elzárás engedély nélkül italmérésért.

Friedmann Ignác a forradalom előtt kereskedő és italmérő volt Kiszjenőn. A forradalom után — valószínűleg, mert a nép haragja ellene fordult, — lemondott az italmérési engedélyről és fuvarozási vállalatot létesített, de ezzel is felhagyott. Nemrég italmérési engedély nélkül 15 hektoliter szeszt szerzett, amelynek nagyrészből pálinkát készített s azt árusította. A községi előjáróság tudomást szerzett a dolgról és feljelentette Friedmann a szolgabírósnál. A főszolgabíró Friedmann három hónapi elzárásra és 18 ezer koronára pénzbírtetésre ítélte. Felebbrzés folytán az ügy a vármegyei prefektus alá kerül, aki a napokban fog dönteni.

A holnapi repatriáló vonat.

(Kik hagyják el Aradot.)

Holnap, csütörtök délelőtt, 11 óra 45 perckor indul el Aradról a Magyarország felé menő repatriáló vonat. Ezuttal 75 család (250 személy) hagyja el a román területet. A repatriálásra előjegyzettek közül 25 család nem jelentkezett utlevelének átvételéért, ezeket rendőrhatalósággal fogják kitiltani Aradról, ha hatósági bizonyítványokkal igazolni nem tudják, hogy elutazásukban súlyos betegség, vagy fontos családi ügyek akadályozták meg őket. A repatriálándók egyike, Printz Mátyás ellen pedig, a repatriáló hivatal főnökével szemben tanusított kihívó magatartása miatt megindul a kihágási eljárás, melynek lefolytatása után eltoloncolják Aradról. A visszatelepítő hivatal felhívja a szülőket, kiknek gyermekei tanulmányuk folytatása végett ki akarnak menni az országból, hogy ne jelentkezzenek kitelepítésre a repatriáló hivatalban, mert

itt csak végleges kitelepítést intéznek el, nem pedig utlevél kiszolgáltatást. Az ilyen kísérlet a fennálló rendeletek kijátszását jelenti. Egyedülálló egyének, kik idevaló illetőséggel bírnak s a kitelepítésre nyomós okot felmutatni nem tudnak, nem tarthatnak igényt rá, hogy kitelepítési okirattal léphessék át a határt. Végül felhívja a repatriáló hivatal azokat, akikről a városi önkormányzat azt határozta, hogy el kell hagyniok a város területét: 8 napon belül haladéktalanul jelentkezzenek a hivatalban, hogy illetőségi helyükre való elszállításuk iránt a hivatal intézkedhessen, mert ennek elmulasztása után 24 órán belül kitoloncoltatnak a városból. A holnapi repatriáló vonattal többek között eltávoznak Aradról Szakolczay Lajos Nyiregyházára, Bittner Róbert Szegedre, továbbá Horváth Gizella, Beretz Ferenc és Odor Béla.

Kegyelmet kapnak a Levente-per vádlottai.

Egy temesvári lap azt a bucaresti jelentést közli, hogy a Levente-per vádlottai ellen az eljárást az amnesztia rendelet alapján beszüntették és Márton Albert drt és társait szabadlábra helyezték. Bárvg Ödön dr., a Levente-per egyik védője kijelentette, hogy neki nincs tudomása arról, hogy az eljárást a vádlottakkal szemben megszüntették volna. Ha tényleg így is történt, ő csak közvetve értesülhetne, miután a román perrendtartás szerint a megszüntető végzést a vádlottaknak hirdetik ki és azt a védőkkel nem közlik. Mikor Bucarestiben járt, illetékes helyen tetek célzást arra, hogy az amnesztia rendelet a Levente-per vádlottaira is alkalmazható.

Fehér Kristóf dr. főügyészhez

lyettes kijelentette, hogy az 1547. számú amnesztia rendelet szerint Márton Albert dr. és társai szabadonbocsáthatók, miután a második szakasz előírja, hogy a volt magyar területeken a világháború folyamán elkövetett bűncselekmények elkövetői kegyelemben részesülnek, kivéve azokat, kik okirathamisítás, hivatalos sikkasztás, bünszövetkezetek alapítása, emberölés, gyilkosság és rablás miatt vannak bezárva. A háborús időszak végét a miniszter 1920. április 15-én határozta meg, holott a Levente Szövetség sokkal előbb kezdődött. Ezek szerint minden eshetőség meg van arra, hogy a Levente-per szereplői amnesztiát kaphassanak. Lehetséges, hogy már meg is kapták, csak biztos hír nem érkezett még róla.

MŰVÉSZET.

* **Osárdáskirálynő.** Szépszámu közönség előtt lépett fel tegnap Horváth Nusi a Csárdás királynő Sylvia szerepében, amely par excellence primadonna szerep. A partitúra szépségeit nemcsak hanggal kell győzni, hanem az alak kaleidoszkópszerű jellemváltozásának ábrázolásához különleges színjátszó képességre is szükség van. A vendégművésznő mind a két követelménynek megfelelt, minnek ékesen szóló bizonyítéka, hogy a közönség egész este lelkesen ünnepelte. Szegő Lili, Jakabffy, Várnay, Selmeczy, Faludy és Kertész koccogtak az est sikeréhez. (Ky.)

* **A postás kisasszonyt,** Gilbertnek valamikor hatalmas siker mellett játszott bájos muzsikája operettjét játszotta tegnap a román színtársulat. Nagyszámú közönség gyönyörködött a zene szépségében, amelynek minden műán-sza érvényesült a fegyelmezett zenekar előadásában. Ugy a magán-szereplők, mint a kórus elsőrangú produkáltak.

* **Városi Színház.** A bucaresti-i Avram Nicolau operett-színház ma, csütörtökön Nedbolt: Szüret című operettet mutatja be. — Jegyek előre válthatók a színházi pénztárnál.

* **Tűzpróba.** Drasche Alfréd nagysikerű színművének előadására különös gonddal készül a színtársulat. A darabot rendező Forgács Sándor neve elég garancia arra, hogy a csütörtöki bemutató Aradon is a teljes siker jegyében fog lezajlani. A Budapestről importált színműben a drámai társulat legjobb erői jutottak hálás feladathoz.

* **„Lili” Bing Jánossal.** Hétfőn az elmúlt szezonban annyi melegséggel fogadott régi nagy operettben lép fel az aradi közönség kedvelt vendégbaritonistája. Mellette Horváth Mici, Győző, Kertész és Földes játszzák a főszerepeket.

* **Arad legköllemesebb szórakozó helye** ma a Modern Kabaré kerthelyisége. Tizenkét elsőrendű magánszám, nagyszerű ének- és táncszámok, továbbá két kacagató bohózat szerepel a fővárosi szinten álló műsoron

Minisztertanács.

BUCURESTI. Szombaton négy és fél óráig tartó minisztertanács volt, amelyen a kormány az előző kormány által kibocsátott rendeletek fenntartásával vagy esetleges törlésével foglalkozott. A minisztertanács abban állapodott meg, hogy a rendeleteket két csoportra osztja és pedig az 1920. március 13. előtt kibocsátott rendeleteket hatályon kívül helyezi, míg a később kibocsátottakat módosítja, vagy teljes egészükben fenntartja. Foglalkozott még a minisztertanács a külügyi helyzettel, mert a kormány nem a legkedvezőbb híreket kapta a lengyel frontról.

A kényszerbérletek revíziója

Az agrárreformbizottsághoz rengeteg panasz érkezett az agrárreformnak sok helyen önkényesen történt végrehajtása miatt. A felhalmozódott panaszok, az egyre erőteljesebb titakozó memorandumok végre döntő lépésre késztették az agrárreform-bizottság elnökségét, amely most kiadott határozatában elismerve a történt jogsérelmeket, az összes eddigi kényszerbérletek revízióját rendelte el. A revíziót az agrár-bizottság, illetve a megyei bizottságok hajtják végre. A kényszerbérletbizottságot augusztus elsejével megszüntették s ennek örökét az agrárbizottságok veszik át. Az új rendelet a történt igazságtalanságok helyrehozatalát nem egyszerre, hanem a gazdasági-év befejeztével aképen akarja végrehajtani, hogy az őszi vetést már teljesen rendezett viszonyok között lehessen megkezdeni.

Olasz-német közeledés?

LYON. Berlinből jelentik: San Martino gróf és dr. Simons között hosszas tárgyalások folytak. A francia sajtó eben az olasz-német közeledés előjelét látja. Hír szerint ebben az irányban már meglehetősen előrehaladtak a tárgyalások.

Statisztikai hivatal a vármegyén.

A cluji (kolozsvári) belügyi államtitkárság elhatározta, hogy minden vármegye székhelyén statisztikai hivatalt állít fel. Az erre vonatkozó rendelet már megérkezett a vármegyei prefekturára. Dr. Micslós Emil másodfőjegyző kijelentette munkatársunk előtt, hogy a hivatal felállítását legközelebb megkezdik. A statisztikai hivatal nemcsak a közigazgatás, hanem a közigazgatás minden megnyilvánulásának adatait fogja összegyűjteni és feldolgozni.

A mai valutapiac.

Ma Aradon az idegen valutákat a következő árak mellett jegyezték: Lei 3.40-3.45, márka 405, dollár 140, arany 530.

HIREK.

— **Mária királyné nevenapja Aradon.** Ma, Mária királyné nevenapja alkalmából az összes aradi templomokban fél 11 órakor ünnepi istentiszteleteket tartottak, a melyeken a katonai és polgári hatóságok vezetői jelentek meg. Reggel az összes házakat és üzleteket fellobogózták. Dél előtt fél 11 órától délig az üzletek zárva voltak s a hivatalokban is szünetelt a munka.

— **Kinevezés.** Dragicju alba-juliai (gyulafehérvári) rendőrtisztet az aradi detektívtestület referensévé nevezték ki.

— **Széchenyi püspök Oradea-Marén (Nagyváradon.)** Széchenyi Miklós gróf megyéspüspök, mint Oradea-Maréról (Nagyváradról) jelentik, két hónapi távollét után ma visszaérkezett. A püspök magyarországi útjában egyházmegyéjének ügyeit intézte el.

— **Megszűnt a bucaresti postás-sztrájk.** Az Izbanda arról értesül, hogy a postás-sztrájk már befejezést nyert Bucarestben. A lap fenntartással közli a hírt, de valószínűnek tartja, hogy a meg egyezés rövidesen létrejön.

— **A Hohenzollern-vagyon.** Berlinből jelentik: A nemzetgyűlés jogi bizottsága megkezdette a Hohenzollern vagyon elkülönítésére való tárgyalásokat. A tárgyalásokon megállapították, hogy a volt császár vagyona 300 millió márkát tesz ki. A vagyon felhasználásáról törvényjavaslat kerül a nemzetgyűlés elé.

— **Házasság.** Ungvári Miklós, az aradi színház volt tagja ma kötött házasságot az állami anyakönyvi hivatalban Dadig Erzsébet urnővel. Tanúk voltak Bruokner Lajos kabaréigazgató és Kalmár László hírlapíró.

— **A len Párisban.** Bucaresti lapok jelentése szerint a leut Párisban július 28-án 38:25 centiméterrel jegyezték.

— **Halálozások.** Ozv. Holländer Sámuelné szül. Spitzer Laura közbeesülésnek és tiszteletnek örvendő nrinő 62 éves korában elhunyt. Temetése pénteken délelőtt, lesz Csermón. A haláleset Holländer Miksa és Fehér Zsigmond aradi, dr. Reitzer József temesvári orvos családját borítja gyászba. — Tegnap délután hosszas betegség után 68 éves korában elhunyt Dezsői Mihály, az aradi fogház gondnoka. A fogházgondnok negyvenkét évig volt állami szolgálatban és annak idején ő költöztette át a fogházat régi vármegyei helyiségéből mai modern helyiségébe. Az öreg fogházgondnok öt ügyész alatt szolgált és humánus bánásmódjáiért mindig szerették. Temetése holnap délután lesz. A végső tisztelettel képviselteti magát a törvényszék, ügyészség és járásbíró-ság is.

— **Megszökött fegyencek.** Tegnap délután az aradi fogház osztrák erdőben levő kertjéből megszököttek Mercese Mihály, Kovács Dida és Kovács Janou fegyencek. A rendőrség és a csendőrség a legszélesebb körű nyomozást indította a veszedelmes emberek kézrekerítésére.

Miért nincs építkezés Aradon.

(Nem enyhül a lakáshiány.)

Hónapok óta folyik már a repatriálás Aradon és annak ellenére, hogy a hatóságok szigorral hajtják végre a kitelepítést, a helyzet mégis az, hogy lakást nem lehet kapni. A repatriálást igazán nem hozta meg azt a kívánt eredményt, amit a hatóságok reméltek tőle. Az eltávoztak helyébe új emberek jöttek, a szaporodás folyton nagyobb és hogy lakáshiány még mindig van Aradon, arra fényes bizonyíték a lakáshivatal előtt ácsorgó elkéseredett lakás nélküli tömeg. A lakáshiányon egyedül az építkezés segítené, azonban éppen ez a legfontosabb iparág szünetel Aradon. Megkérdeztünk egy pár nevesebb építésszt az építkezés szüneteléséről és a kapott érdekes válaszokat az alábbiakban adjuk:

— **Hlába a hatóságnak minden áfciója.** mondotta egy ismert aradi építési vállalkozó, a lakáshiányon egyedül csak az intenzív építkezés segíthet. Az építkezés azonban több okból lehetetlen. A munkabérek horrorizáltak. Egy asztalosmunkás órabéré 20 korona, a kőműves szakmunkásoké 14, a nanszámosok és egyéb munkások szintén nagy munkabéreknek kapnak, amit a vállalkozók képtelenek megfizetni. Tavaszzal kezdték meg a kötőszövetgyár építését 6.50 koronás órabérek mellett, ma az órabér 14 korona és a közeli időkben még többet kell majd fizetnünk. Másik nagy akadály az

építkezés elmaradásának a nyersanyag, de különösen a felszerelési anyag teljes hiánya. Úveg, kőlincset, vízvezetékcsöveket és egyéb az építkezéshez szükséges cikkeket nem lehet kapni, ez hétköznapi ismert-cikk volt. A szomszédos államok, különösen Ausztria és Csehország tömve van ilyen árukkal, de csak rekompensáció fejében ad Romániának és ezen fenéklük meg leginkább az építkezés. Az építkezéshez szükséges fa ára 2500 korona köbméterenként és lehetetlen ilyen áratat fizetni. Ugyanigy vagyunk a cementtel is, amely teljesen hiányzik. A gurahonci cementgyár áll. Erdélyben csupán egy cementgyár van Tordán és ennek minden termékét a régi királyságba viszik. Ilyen körülmények között lehetetlen az építkezés.

Az építésszek nyilatkozataikban mind oda konkludálnak, hogy a helyzetben csak úgy lehetne segíteni, ha az összes építkezési iparosok egy anketre gyűlnének össze és ez aztán összehozna egy érdekeltséget, amely Ausztriából, Csehországból és Magyarországból rekompensációs fizet alakiában elhozná az összes szükséges építkezési felszerelési cikkeket. A hatóság pedig észszerű intézkedéssel úgy szabhatná meg a munkások munkabéréit, ha olcsóbb ruhát, cipőt és élelmiszert tudna biztosítani a munkásoknak.

Becsukott magyar színház.

Sighetul-Marmatiel (Máramarosszigeten) magyar színtársulat játszott a Goga miniszter által adott koncesszió alapján Kovács Imre igazgatása alatt. Több mint két hete azonban a koncesszió dacára a színházat becsukták a hatóságok. A szigorú intézkedés közvetlen oka az volt, hogy a hatósági páholyba valaki belepiszkolt. A színgazgató maga sürgette erre nézve a nyomozást. A színtársulat hamarosan igazolta magát. Mikor az igazgató kérte, hogy a színházat oldják fel a hatósági zár alól, azt a választ kapta, hogyha a társulat ártatlan is az inzultus ügyében, a szigeti magyarság nem az. Ezért a súlyos inzultusért azzal fog tehát lakoni a magyarság, hogy nem lesz ezután magyar színház Máramarosszigeten. A nyomozás további során azonban olyan momentumok merültek fel, s ezt Máramarosszigeten szélteben beszéli a román intelligencia is, hogy, a páholypiszkok agentprovokátorság műve. Pozitívumot erre nézve természetesen nem lehet még tudni. Következett ezután egy harmadik indok azonban. Eltűnt a színházból négy román zászló. Kovács színgazgató, amikor a színházat leltár szerint átvette a várostól, talált 18 román zászlót a színház épületében. Allítólag azonban nem 18 zászlót hagytak ott a

teremben annak idején, hanem huszonkettőt s a hiányzó négy zászló lett most már a színház bezárásának az oka. Ezenkívül hadbírósi eljárást is indított a katonai parancsnokság az eltűnt zászlók ügyében Kovács igazgató és társulata ellen. A színészek azzal mentik magukat, hogy a városi leltárban nem szerepeltek a zászlók s ennek dacára megőrizték azokat. Arról azonban nincs tudomásuk, hogy ott 22 zászló lett volna. A színházbezárás ügye Goga miniszter humánus közbelépésével bonyolódott közben. Kovács igazgató ugyanis a színház bezárása után leutazott Bukarestbe, ahol előadta a színházbezárás körülményeit Goga miniszternek. Goga megnyugtatta Kovács igazgatót, hogy a színtársulat működése nem szünetelhet egy rendőri nyomozás miatt. A bűnösök lakoljanak. A színházat azonban, mivel van koncessziója az előadásokra, nem lehet ilyen okból bezárni. Ugyanebben az értelemben küldött utasítást is Mester prefektusnak Máramarosszigetre. A máramaros szigeti színházat mind a mai napig nem nyitották meg. Most 50 család maradt kenyér nélkül Máramarosszigeten. Ezt a szomorú tényét részvétellel kíséri Máramarossziget közönsége, élén a román intelligenciával, amely az éhező színészek javára gyűjtést indított.

— **Halálra ítélték egy orosz népbiztost.** Szalonikiból jelentik: A szovjetkormány Ruzsik bolszevista népbiztost halálra ítélte és nyomban fűbe is lövette, amiért Kolcságot és vezérkarát megkérdezés nélkül kivégeztette és kifosztotta.

— **Meggyilkolta a gyermekét.** Pankotáról jelentik: Kovács Piroska egy odaváló gazdag parasztember leánya ellen feljelentést tettek gyermekgyilkosság miatt. A csendőrség, miután meggyőződött a vád alaposágáról, letartóztatta a leányt és most kutat az elásott gyermekhulla után.

— **„Liga” Aradi Intellektuális és Fiúkések fogyasztási szövetsége** (az állami központ tagja) irodája Str. General Grigorescu (Tabajdy-u., Bokor-féle helyiség.) Beiratás d. e. 10—12, d. u. 3—5-ig. Legkisebb jegyzés 50 Lei. Beiratási-díj 10 Lei.

— **Állásági serteshus kiárusítás.** A város által vásárolt sertések husát pénteken kezdik kiárusítani az alábbi hentesek: Frisch Lajos, Reusz Testvérek, Zurek Károly, Petrovits Aurél, Tschenska Agoston, Krámer Béla, Sándor István, Feiffer István, Merkszamer S., Buday Mihály, Papp István, Morschl György, Jozsef Adám, Döme Lajos, Farkas János, Leonardt András, Rác Sebestyén, Fertig József, Marx János, Pribán Miklós, Kosztea Romulusz, Gutthier Rezső, Prokopetz József.

— **Jakobi Gyula** vizsgázott fogász Berlinből hazaérkezett, rendelkezését újból megkezdette Strada Bucur 17. (Eötvös-utca.)

— **Vasúti haláleset két ember halálával.** Borosjenőről jelentik: A vonat tegnap elűtött ott egy kocsi a nyílt pályán, amelynek két utasa szörnyethalt. A vizsgálat megállapította, hogy a kocsiiban Kiss Sándor és felesége borosjenői lakosok ültek és saját vigyáztalanosságuknak estek áldozatul. Felboncolni a szerencsétlenséget nem lehetett, mert a vonatkarékek formálisan szétlaptatták őket.

MOZI.

* **Mozgóképszínházak műsora.** Aug. 5-én az Apollóban: *Amit az erdő mesél.* Társadalmi dráma. — Az Urániában: *Három a kislány.* Film operette.

* **Három a kislány** — film. Schubert Ferenc közkedvelt operettjét az Apolló teljes zenekarnak kísérete mellett csütörtöktől kezdődőleg vetíti az Uránia színház. Nemcsak a film szépsége, hanem a közismert romantikus meséje és bűbajos zenéje művészi élvezetet nyújt.

* **Lotte Neumann a mozi tündöklő oszllaga** játszik hosszú szünet után abban a hatalmas arany filmben, amelyet csütörtöktől kezdve perget le az Apolló. „Amit az erdő mesél” a 16 és „Harc az örökségért” az alcíme ennek a nagyszabású társadalmi drámának.

A szerkesztésért ideiglenesen:

SIPOS IVAN

felel.

Cenzurat: L. Alba.

NYILTTÉR.

As ezen rovat alatt közöltékért nem vállalunk felelősséget.

Felhívás.

Aradon, 1915. február hó 23-án elhunyt Weber Károly bankbizományos hitelezőit ezennel felszólítom, hogy követeléseiket iródtamban 8 nap alatt jelentsek be, mivel ellenesetben a hagyaték azokra figyelem nélkül fog átadatni.

Ujszentanna 1920. augusztus hó 1-én.

Dr. Bőszörményi László ügyvéd.

„Limbeck János és fia ércbeporató-gyára és tetmetkezési vállalata” Arad.

Steinitzer Dezső és János a saját, valamint az alulírottak nevében is fájdalomtól mélyen megtörve, de a Mindenható szentséges akarátában való megnyugvással tudatják, hogy a legjobb édesanyja, illetve nagyanyja, anyós és rokon

Ozv. Steinitzer Arminné
szül. kristyóri Kristyóry Lenke,

folyó évi augusztus hó 4-én, reggeli 5 órakor, áldásos életének 65-ik évében, rövid szenvedés és a halotti szentségek áhitatos felvétele után, nemess lélekkel visszatért Teremtőjének.

Feljejhellen drága halottunk földi maradványait folyó évi augusztus hó 5-én, délután 5 órakor fogjuk a Strada Vincenčin Babes (Kis Ernő-utca) 4. számú gyászszobából, a rom. kath. anyaszentegyház szertartásai szerint törént beszentelés után, a helybéli felső temetőben lévő családi sírhelyben, az örök nyugalomnak átadni.

Az engesztelő szentmise áldozatot a boldogult lelki üdvéért folyó évi augusztus hó 12-án délelőtt 10 órakor fogjuk a főtiszt. Minorita-atyák szentegyházában, az egek Urának bemutatni.

Pihonése esündes, drága emléke áldott legyen!

Arad, 1920. augusztus hó 4.

Steinitzer Dezsőné szül. kristyóri Kristyóry Irén, Steinitzer Jánosné szül. Berenczy Kámilla, menyei. Steinitzer B. Gyula, unoka. Ugyiszintén a nagyszámú rokonság, a jóbarátok és jóismerősök nevében is. 10092

Apró hirdetések

Tudnivaló az apróhirdetésekről:

Az apróhirdetések díját szavak szerint számítjuk.

Minden sor hirdetésért ára 1 korona 50 fillér.

Vastagabb betűkkel 3 korona.

A vastagabb betűkkel kívánt szavakat aláhúzással kell jelezni.

Hirdetéseket délután 5 óráig vesszünk fel.

Az apróhirdetéseknél előre kell fizetni.

A legkisebb hirdetés ára 10 szög 15 korona.

A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amelyik tartalmánál fogva eredeti alakjában nem közölhető, megváltoztassa.

Levelezés.

„KOMOLY” jellegű levelet későn valam kézhez, kedden este nem lehetett. Kérem osztorítottok este 8 órakor a jelzett helyen. 3260

Üzletek.

FÜSZER-csemege- és terményüzlet halomérőssel más vállalat mint a belvárosban jutányos árért eladó. Cim: Wallinger iródtamban, Lázár-utca. 9884

Alkalmazás.

KÖZÉPKÖRÜ, intelligens, nyugdíjas uriaszevény háztartónői állást keres vidékre vagy pusztára A fizést is vállalja. Cim a kiadóban. 3284

SOFFOR VIZSGÁT végzett egyén vasárnapra est 9 órára elmegy soffort helyettesíteni Bővebbet Josef Robizek útleiben. Kossuth-szoborral szemben. 3261

Ingatlan.

MAGANHÁZ, 8 szobás, a belváros központjában, legjobb helyen, eladó. Bővebbet a kiadóhivatalban. 3239

AZÖNNAL elfoglalható új ház kedvező feltételek mellett eladó. Strada Marasesti (Kossuth-utca) 8a) 3257

BELVÁROSBAN, legforgalmasabb utcában, földszintes bérház azonnal eladó, idekelt esetben lakással. Cim: Wallinger hirdetőjében Lázár-utca. 9884

VILAGOSON eladó 6 szoba és mellék-helyiségekből álló modern magánház parkirozott udvarral, portmentes helyen. Bővebbet Wallinger adásvételt közvetítő iródtamban Lázár-utca. 9884

Vétel és eladás.

PAZAR, ELEGANS, teljesen új, komplett 12 lakberendezés, ebédő, háló, mindkét szoba perzsa szőnyegzetekkel, csillárokkal, elegáns, fehérén emailrozott konyha és speisz berendezéssel együtt eladó. Cim: Wallinger hirdetőjében, Lázár-utca. 9883

ESPERANTO-magyar szótár, magas áron sürgősen megvételre kerestetik. Berobn Arpad-tér 4. 3255

ALIG HASZNALT 1 darab szivattyus kut 11 méter cinkezett csóvel eladó. Mzdony-utca 11. 3256

KOCKAOKOR kapható láda vételnél kilonként 120 koronáért Ebranfeld fűszerüzletében. 3259

FÉNYKÉPEZŐ 18x24-es műtermi cépet, portre felvételekhez sürgősen megvételre keresek. Cim: Wallinger hirdetőjében Lázár-utca. 9884

TIZENKILENC MEH-CSALAD elköltözés miatt eladó. Átvétel után azonnal meg lehet kezdeni a pergetést. Cim a kiadóban. 3203

BETEGSÉG miatt most olcsón átadó Bővebbet Huber János Strada Marasesti (Kossuth-utca) 89. 3243

AGYNEMŰRE való finom kézi hímzés és csipke eladó. Péter-utca 2c) 500

KÖNYVTARAKAT, hangjegyeket, festményeket és bélyeggyűjteményeket vevők Kerpel könyvkereskedés. 924

NYERS BORKÖVEP veszek minden mennyiségben: Irom Arnold, Arad, Berenczy Miklós-utca 39., vagy Pászán-utca 7. sz. 2567

Oktatás.

KEZDŐKNEK zongora órát adok. Strada Tribunalj Arante (Damjanich-utca) 2. 3253

Ellátás.

URINO, izletes ebédkosztot ad kihordásra. Cim a kiadóban. 3263

APRÓHIRDETÉSEKET az Aradi Közlöny részére felvesz Wallinger István hirdetőfelvételi iródtamb Lázár Vilmos-utca, Klein I. hirdetői és hírlap iródtamb Strada Romanului (Zrinyi-u.) és Mandl, Boulevard Regele (Boros Béni-tér 15. szám alatti papirtizlete.

Női divatszalon áthelyezés!

A n. é. hölgyközönség szives tudomására adom, hogy Orozy-u. 21. sz. alatt levő női divattermet

Strada Eminescu (Deák Ferenc-utca) sarkán levő Ortutay-palota III. em., ajtó 15. helyetzem át. További szives partfogást kér Erki Mária. 3191

A világhírű

Földes Margit-ereme

szirtalan, ártalmatlan, rögtön szépít. Pár nap alatt teljesen átalakítja az arcbőrt, szüntet széplőt, májfoltokat, bérkiütéseket és mindennemű bőrbajt. Öreg, ráncos, petyhüdt bőr pár nap alatt üde, rózsás, sima lesz. 3258

Fogászati műterem. Dr. RADNAI si FRIEDRICH.

Foghuzás, fogtömés, aranykoronák, aranyhidak és fogsorok készítése. I. I. Bratianu (Waltzer-u.) 1.

Csunya nők szépek, szép nők szebbek
lesznek a HAJÓS-féle
DORÉ-CRÉME
használat után. 30175
Hajfestő „Melogen“
ellenért legjobb gyártmányú fekete és barna színekben. Ára 35 K. Fenti szerek kaphatók
Hajós gyógytárban
Aradon, Boulevardul Ferdinand I. 22.

16 métermázsa hordóabroncsvas
eladó. Strada Bucur (Bőtvös-utca) 9b) 9894

Aranyat, ezüstöt
bármily mennyiségben vevők
Központi Aranyváltó ékszerész
Bul. Reg. Ferd. (József főherceg-ut) 12.

Fratii Apponyi cipő-, kalap- és uri-divat áruháza
ARAD, József főherceg-ut 7. szám. 10001

Kocka cukor kilogrammonként 120 korona
SAMUIL GUTTMANN cégnél
Strada Metianu (Forray-utca) 10304

Kárpitos
munkákat jutányosan és gyorsan végez Franiso Novák kárpitos, Str. 29. Decemvrie (Hasszinger-u. 5.) 3119

! Kereskedők figyelmébe !
Legelőszőbb bevásárlási forrás fűszer-, gyarmat-, cukorka-, festék- és pipere árúknban. 7044

Darvas cég nagykereskedésében
Arad, Str. Horia (Széchenyi-u.) 1. — (Váresházával szemben levő utca.

Kitűnő polgári konyha MAYER
ÉTTRESEM
és ábracarnak Str. Bucur (Bőtvös-u.) 9004

Házasszonyoknak nélkülözhetetlen
paradicsombefűzéshez
parafadugó jutányos áron kapható

WEISZ MARKUSZNAL Plat Avram Iancu (Szabadság-tér) Urtele-épület

775-920. szám.

Pályázati hirdetés.

Timisoara város államilag segélyezett községi elemi román, magyar és német nyelvű iskoláknál több megfűresedett állásra pályázatot hirdetek. Az állásokhoz a román nyelv ismerete megkövántatik.

Azon esetre, ha nem volna elég pályázó, ki e feltételek megfelel a megválasztottak kötelezetnek a román nyelvnek egy év alatti elsajátítására.

Az állásokkal a Consiliul Dirigent Resortul Cultelor 20.800-1919. sz. rendeletével kiadott „Ordonanta privitoare la salarizarea corpului didactic” Tablou B-ben előrt illetmények érvetete jár.

A születési bizonyítvánnyal, tanítói oklevéllel és egyéb tanulmányokról szóló, valamint működési és a nyelvismertet igazoló bizonyítványokkal, szabályszerűen felszerelt kérvények folyó évi augusztus hó 20-ig a községi iskolaszék titkári hivatalánál (I. Ferenc József-utca 1.) nyújtandók be.

Elkésve érkezett, vagy kellően fel nem szerelt kérvények figyelembe nem vehetők.

Dela Eforia scoalelor comunale Timisoara la 21. Iulie 1920.

Fug. Vidrighiu, presedinte.

3251

776-1920. szám.

Pályázati hirdetés.

Timisoara város államilag segélyezett községi polgári fiu- és leányiskolájánál a magyar pártuzamos osztályoknál a nyelv és történettudományi, a mennyiség és természettudományi, ugyiszintén a rajz és kézimunka szakosport tanítására több megfűresedett tanári állásra pályázatot hirdetek.

Az állásokhoz a román nyelv ismerete megkövántatik. Azon esetre, ha nem volna elég pályázó, ki ezen feltételek megfelel a megválasztottak kötelezetnek a román nyelvnek egy év alatti elsajátítására.

Az állásokkal a Consiliul Dirigent Resortul Cultelor 21.300-1919. sz. rendeletével kiadott „Ordonanta privitoare la salarizarea corpului didactic” Tablou C)-ben megállapított illetmények érvetete jár.

A születési bizonyítvánnyal, tanári oklevéllel és egyéb tanulmányokról szóló, valamint működési és nyelvismeretet igazoló bizonyítványokkal, szabályszerűen felszerelt kérvények folyó évi augusztus hó 20-ig a községi iskolaszék titkári hivatalánál (I. Ferenc József-utca 1.) nyújtandók be.

Elkésve érkezett, vagy kellően fel nem szerelt kérvények figyelembe nem vehetők.

Dela Eforia scoalelor comunale Timisoara la 21. Iulie 1920.

Fug. Vidrighiu, presedinte.

3252

■ Névjegyeket, levél-
■ papirokat, meghívó-
■ kat, üzleti és hivatali

nyomtatványokat

■ kisebb-nagyobb mennyiségben legjutányosabb, legesimosabb kivitelben és legjobb papiroson készít az

Aradi Közlöny nyomdája

■ (Arad-esanádi egyesült vasúti palotájában)